

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 23 października 2019 r.,
sprawy **T. S.**
skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 29 stycznia 2019 r., sygn. akt VII Ka (...),
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w D.
z dnia 5 stycznia 2018 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami postępowania kasacyjnego obciążyć skarżącego.**

UZASADNIENIE

T.S. został wyrokiem Sądu Rejonowego w D. z dnia 5 stycznia 2018 r. w sprawie sygn. akt II K (...) uznany winnym tego, że:

1. działając w ramach ciągu przestępstw, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu:
 - w dniu 20 stycznia 2010 roku, w D. zawarł z E.Ł. i Z.Ł. - działając w ich imieniu i na ich rzecz, umowę sprzedaży mieszkania w D. przy ul. L. (rep. A nr (...)), na podstawie której mieszkanie to sprzedał samemu sobie, wprowadzając pokrzywdzonych w błąd co do zamiaru i możliwości zapewnienia im w miejsce tego mieszkania - innego, mniejszego wraz z dopłatą w kwocie 25.000 zł celem wykonania uprzednio zawartej z nimi w dniu 12 grudnia 2009 roku przedwstępnej

umowy sprzedaży tego mieszkania (rep. A nr (...)), po ustanowieniu na mocy umowy z dnia 30 grudnia 2009 roku jego odrębnej własności oraz przeniesienia własności (rep. A nr (...)), czym doprowadził pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 140000 zł,

- w dniu 20 stycznia 2010 roku, w D. zawarł z M.K. — działając w jej imieniu i na jej rzecz, umowę sprzedaży mieszkania w D. rzy ul. L. (rep. A nr (...)), na podstawie której mieszkanie to sprzedał samemu sobie, wprowadzając pokrzywdzoną w błąd co do zamiaru i możliwości zapewnienia jej oraz jej córce D.K. w miejsce tego mieszkania - dwóch innych, mniejszych wraz z dopłatą w kwocie 10000 zł. celem wykonania uprzednio zawartej z nią w dniu 27 listopada 2009 roku przedwstępnej umowy sprzedaży tego mieszkania (rep. A nr (...)), po ustanowieniu na mocy umowy z dnia 29 grudnia 2009 roku jego odrębnej własności oraz przeniesienia własności (rep. A nr (...)), czym doprowadził pokrzywdzoną do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 160000 zł,

- w dniu 23 marca 2010 roku, w K. doprowadził do zawarcia pomiędzy pokrzywdzoną H.B. i Ł.K. umowy sprzedaży mieszkania w D. przy ul. L. (rep. A nr (...)), wprowadzając pokrzywdzoną w błąd co do zamiaru i możliwości zapewnienia jej w miejsce tego mieszkania - innego, mniejszego wraz z dopłatą w kwocie 75000 zł, czym doprowadził pokrzywdzoną do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 169000 zł, czym każdorazowo wyczerpał znamiona występku z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. Na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. Sąd wymierzył mu za to karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

2. w nieustalonym dniu września lub października 2012 roku, w D., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i czyniąc sobie z z tego stałe źródło dochodu, zawarł z pokrzywdzonym Z.P. umowę zamiany najmu lokalu mieszkalnego w D. przy ul. K. na lokal mieszkalny w S. przy ul. P. wraz z dopłatą w kwocie 20000 zł, wyzyskując jego przymusowe położenie związane z zadłużeniem mieszkania i brakiem możliwości dalszego zamieszkiwania w dotychczasowym lokalu oraz wprowadzając go w błąd co do zamiaru i możliwości realizacji zawartej umowy, nakładając tym samym na niego obowiązek świadczenia niewspółmiernego w stosunku do świadczenia wzajemnego, czym doprowadził pokrzywdzonego do

niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie mniejszej niż 20000 zł, czym wyczerpał znamiona występkę z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 304 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. Sąd wymierzył mu za to, na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., karę 1 roku pozbawienia wolności;

3. w dniu 24 stycznia 2014 roku, w K., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu, zawarł z K.B. - działając w jej imieniu i na jej rzecz, umowę sprzedaży mieszkania w D. przy ul. L. (rep. A nr (...)), na podstawie której mieszkanie to sprzedał samemu sobie, wyzyskując przymusowe położenie pokrzywdzonej związane z zadłużeniem mieszkania oraz wprowadzając ją w błąd co do zamiaru i możliwości zapewnienia jej w miejsce tego mieszkania, mieszkania w D. przy ul. K. wraz z dopłatą w kwocie 20000 zł, celem wykonania uprzednio zawartej z nią w dniu 31 października 2013 roku przedwstępnej umowy sprzedaży tego mieszkania (rep. A nr (...)), po ustanowieniu na mocy umowy z dnia 24 stycznia 2014 roku jego odrębnej własności oraz przeniesienia własności (rep. A nr (...)), nakładając tym samym na pokrzywdzoną obowiązek świadczenia niewspółmiernego do świadczenia wzajemnego, czym doprowadził pokrzywdzoną do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 175000 zł, w ten sposób wyczerpując znamiona występkę z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 304 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. Sąd wymierzył mu za to, na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. karę 2 lat pozbawienia wolności;

Na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył wymierzone wobec T. S. kary pozbawienia wolności, wymierzając oskarżonemu karę łączną w wysokości 5 lat pozbawienia wolności.

Na mocy art. 414 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. Sąd Rejonowy uniewinnił oskarżonego od zarzucanego mu czynu opisanego w punkcie 5 aktu oskarżenia, stanowiącego występek z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 304 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;

Na mocy art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. Sąd uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynu opisanego w punkcie 7 aktu oskarżenia, stanowiącego występek z art. 284 § 2 k.k.;

Na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego T.S. zapłatę na rzecz pokrzywdzonych:

- E.Ł. kwoty 140000 zł tytułem obowiązku naprawienia szkody oraz kwotę 40000 zł, tytułem zadośćuczynienia;
- M.K. kwoty 160000 zł, tytułem obowiązku naprawienia szkody oraz kwoty 10000 zł, tytułem zadośćuczynienia;
- H.B. kwoty 169000 zł, tytułem obowiązku naprawienia szkody oraz kwotę 20000 zł, tytułem zadośćuczynienia;
- Z.P. kwoty 5000 zł, tytułem obowiązku naprawienia szkody oraz kwoty 10000 zł, tytułem zadośćuczynienia;
- K.B. kwoty 155000 zł, tytułem obowiązku naprawienia szkody oraz 10000 zł, tytułem zadośćuczynienia;

Na podstawie art. 45 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego przepadek korzyści majątkowych uzyskanych w wyniku przestępstwa w kwocie 51000 zł. Ponadto, rozstrzygając w przedmiocie kosztów postępowania, zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 400 zł tytułem opłaty i 7017,66 zł tytułem wydatków oraz kwotę 1728 zł na rzecz oskarżycielki posiłkowej M.K. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Od wyroku Sądu Rejonowego apelacje wnieśli: oskarżony osobiście, obrońca oskarżonego adw. Z.Ż., obrońca oskarżonego adw. K.S., oskarżyciel posiłkowy M.K. oraz Prokurator Rejonowy.

T.S. zaskarżył wyrok w całości i wniósł o uniewinnienie go od zarzucanych mu czynów na szkodę E.Ł., M.K., H.B., Z.P. i K.B..

Obrońca oskarżonego adw. Z.Ż. zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w zakresie punktu I, II, III, IV, VII, VIII, IX i X. Skarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- odnośnie czynu wskazanego w punkcie I części dyspozytywnej wyroku:

1. na zasadzie art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie: obrazę art. 7 w zw. z art. 92 k.p.k. i 410 k.p.k. poprzez uznanie za wiarygodne i korespondujące zeznania świadka G.M. z zeznaniami pokrzywdzonej E.Ł., podczas gdy ten pozostawał na Sali rozpraw podczas przesłuchania pokrzywdzonej, co mogło mieć wpływ na treść jego dalszych zeznań – które to stanowiły część podstawy ustalenia stanu

faktycznego.

2. na zasadzie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, że:

a) oskarżony T.S. wprowadził pokrzywdzoną H.B. w błąd co do zamiaru i możliwości zapewnienia jej w miejsce mieszkania przy ul. L. innego mniejszego lokalu wraz z dopłatą w kwocie 75.000 zł, doprowadzając pokrzywdzoną do niekorzystnego rozporządzenia jej mieniem w wysokości 169.000 zł,

b) oskarżony T.S. doprowadził w/w pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia swym mieniem podczas gdy kwoty te nie wynikają z żadnego obiektywnego źródła dowodowego, nadto pokrzywdzeni udzielili pełnomocnictwa notarialnego oskarżonemu do prowadzenia swoich spraw w tym do podpisywania wszelkich dokumentów i składania wszelkich oświadczeń woli;

- odnośnie czynu wskazanego w punkcie II i III części dyspozytywnej wyroku:

1. na zasadzie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na:

a) przyjęciu, że oskarżony T.S. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej zawarł z pokrzywdzonymi Z.P. i K.B. umowy zamiany najmu lokalu mieszkalnego w D. przy ul. K. oraz L. na lokal mieszkalny w S. przy ul. P. i ul. K. wraz z dopłatami po 20.000 zł, wyzyskując ich przymusowe położenie w związku z zadłużeniem mieszkań i brakiem możliwości dalszego zamieszkiwania w dotychczasowych lokalach oraz wprowadzając ich w błąd co do zamiaru i możliwości realizacji zawartej umowy, nakładając na nich obowiązek świadczenia niewspółmiernego w stosunku do świadczenia wzajemnego - podczas gdy działanie oskarżonego zmierzało do oddłużenia mieszkań obciążonych należnościami eksploatacyjnymi i czynszowymi oraz pomocy pokrzywdzonym w celu pośredniczenia w znalezieniu i sfinalizowaniu lokali zamiennych a zatem nie działał w zamiarze wprowadzenia pokrzywdzonych w błąd ani też wyzyskania tego błędu,

b) dokonaniu analizy „niewspółmierności świadczenia” przez Sąd jedynie na moment zawarcia umów między oskarżonym a pokrzywdzonymi nadto dokonanie ich niezgodnie z rzeczywistą wolą stron zawierających umowę;

c) zakwalifikowaniu pojęcia „przymusowego położenia” pokrzywdzonych jedynie

przez pryzmat zadłużenia ich mieszkań, trudnej sytuacji finansowej, z pominięciem analizy sytuacji życiowej pokrzywdzonych w kontekście niezbędności zaciągnięcia zobowiązania przewidującego niewspółmierne świadczenie dla zaspokojenia podstawowych potrzeb” - co doprowadziło do niewłaściwego zastosowania przepisu prawa materialnego, a to art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 304 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;

- odnośnie punktu IV części dyspozytywnej wyroku - na zasadzie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, że okolicznościom wymienionym w art. 115 § 2 k.k. Sąd I instancji nadał zbyt dużą wagę, pomijając jednocześnie dyrektywy wymiaru kary z art. 53 k.k. a to w zakresie sposobu zachowania się oskarżonego, a zwłaszcza staraniu polegającym na próbach wywiązania się z zawieranych z pokrzywdzonym umów, a także zachowania się samych pokrzywdzonych, którzy składając dobrowolne oświadczenia rezygnowali z roszczeń przeciwko oskarżonemu, zaś sami otrzymywali od niego środki pieniężne a ich mieszkania były oddłużane;

- odnośnie punktu VII części dyspozytywnej wyroku:

na zasadzie art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie:

a) obrazę art. 193 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez niedopuszczenie z urzędu dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego w zakresie wyceny wartości nieruchomości na okoliczność ustalenia faktycznej wartości rynkowej praw własności, udziałów w tych prawach oraz wartości praw najmu lokali co spowodowało orzeczenie przez Sąd zapłaty na rzecz pokrzywdzonych kwot tytułem naprawienia szkody, których wartości jednostkowe w odniesieniu do każdego z pokrzywdzonych nie są poparte obiektywnym wyliczeniem a jedynie subiektywną oceną Sądu, opierającą się na faktycznej wartości mienia utraconego przez pokrzywdzonych przy czym wartość ta nie została ustalona przy udziale i wiedzy biegłego posiadającego wiadomości specjalne w tym zakresie,

b) obrazę art. 167 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez niedopuszczenie z urzędu dowodu z akt członkowskich w Spółdzielniach Mieszkaniowych na okoliczność

oszacowania wartości lokatorskich praw do lokalu pokrzywdzonych, podczas gdy Sąd pomijając dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z w/w dokumentów dokonał ustaleń faktycznych bez poparcia dowodami źródłowymi w tym aspekcie,

- c) obrazę art. 7 w zw. z art. 92 k.p.k. i 410 k.p.k. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, wbrew zasadom doświadczenia życiowego oraz zasadom logicznego rozumowania, nadto-w sposób wybiórczy, a nie wszechstronny, wobec niezasadnego przyjęcia, że obowiązek naprawienie szkody w odniesieniu do każdego z pokrzywdzonych wymienionych w pkt VII wyroku wynika z faktycznej wartości mienia utraconego przez pokrzywdzonych, opierając się jednak przy ustalaniu tychże wartości na hipotetycznej i dowolnie powziętej podstawie, niewynikającej z zebranego materiału dowodowego w sprawie i niepotwierdzonej żadnym dowodem obiektywnym w postaci opinii biegłego.

Niezależnie od powyższych zarzutów w odniesieniu do czynów z pkt I, II, III, wyroku, skarżący zarzucił Sądowi Rejonowemu na zasadzie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, że działania oskarżonego T. S. wyczerpują znamię „czerpania z popełnienia przestępstwa stałego źródła dochodu”, podczas gdy oskarżonemu zostały przypisane jednostkowe, przestępcze zachowania, nieświadczące o ciągłości i regularności uzyskiwanych zarobków czy profitów.

Adw. Z.Ż. wniósł przy tym o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów. W związku z tym na zasadzie art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. wniósł też o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego kosztów jakie poniósł w związku z ustanowieniem obrońcy w przedmiotowej sprawie, według norm przepisanych za postępowanie I i II instancyjne. W razie nieuwzględnienia wniosku, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w D..

Obrońca T.S. adw. K.S. zarzucił wyrokowi Sądu:

1. na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych

za podstawę orzeczenia w postaci błędnego ustalenia, że oskarżony Tomasz Staszak wprowadził w błąd E.Ł. i Z.Ł., co do zamiaru i możliwości zapewnienia im w miejsce mieszkania przy ul. L. w D. innego mieszkania - mniejszego wraz z dopłatą w kwocie 25.000 złotych, podczas gdy oskarżony nie miał zamiaru nie wywiązać się z tego zobowiązania, a co miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, ponieważ doprowadziło to do błędnego ustalenia, że oskarżony T.S. wypełnił swym zachowaniem w dniu 20 stycznia 2010 r. znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.,

2. na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia w postaci błędnego ustalenia, że oskarżony T.S. wprowadził w błąd M.K., co do zamiaru i możliwości zapewnienia jej i jej córce D.K. w miejsce mieszkania przy ul. L. w D. innego mieszkania - dwóch mniejszych mieszkań wraz z dopłatą w kwocie 10.000,00 złotych, podczas gdy oskarżony nie miał zamiaru nie wywiązać się z tego zobowiązania, a co miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, ponieważ doprowadziło to do błędnego ustalenia, że oskarżony T.S. wypełnił swym zachowaniem w dniu 20 stycznia 2010 r. znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.,
3. na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia w postaci błędnego ustalenia, że oskarżony T.S. wprowadził w błąd H.B. i Ł.K., co do zamiaru i możliwości zapewnienia pokrzywdzonej w miejsce mieszkania przy ul. L. w D. innego mieszkania - mniejszego wraz z dopłatą w kwocie 75.000 złotych, podczas gdy oskarżony nie miał zamiaru nie wywiązać się z tego zobowiązania, a co miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, ponieważ doprowadziło to do błędnego ustalenia, że oskarżony T.S. wypełnił swym zachowaniem w dniu 23 marca 2010 r. znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.,
4. na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia w postaci błędnego ustalenia, że oskarżony T.S. wyzyskując przymusowe położenie Z.P. związane z zadłużeniem mieszkania i brakiem możliwości dalszego zamieszkiwania w dotychczasowym lokalu oraz wprowadził go w błąd, co do zamiaru i możliwości realizacji zawartej umowy zamiany najmu lokalu mieszkalnego przy ul. K. w D. wraz z dopłatą w kwocie

20.000,00 złotych, podczas gdy oskarżony nie miał zamiaru nie wywiązać się z tego zobowiązania, a co miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, ponieważ doprowadziło to do błędnego ustalenia, że oskarżony T.S. wypełnił swym zachowaniem w nieustalonym dniu września lub października 2012 r. znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.,

5. na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia w postaci błędnego ustalenia, że oskarżony T.S. wyzyskując przymusowe położenie K.B. związane z zadłużeniem mieszkania i brakiem możliwości dalszego zamieszkiwania w dotychczasowym lokalu, wprowadził ją w błąd, co do zamiaru i możliwości zapewnienia jej w miejsce mieszkania przy ul. L. mieszkanie przy ul. K. w D. wraz z dopłatą w kwocie 20.000,00 złotych, podczas gdy oskarżony nie miał zamiaru nie wywiązać się z tego zobowiązania, a co miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, ponieważ doprowadziło to do błędnego ustalenia, że oskarżony T.S. wypełnił swym zachowaniem w dniu 24 stycznia 2014 r. znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.

Skarżący złożył przy tym wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 poprzez uniewinnienie oskarżonego T.S. od zarzucanych mu w pkt 1 - 3 aktu oskarżenia czynów; w pkt 2 poprzez uniewinnienie oskarżonego T.S. od zarzucanego mu w pkt 4 aktu oskarżenia czynu; w pkt 3 poprzez uniewinnienie oskarżonego T.S. od zarzucanego mu w pkt 6 aktu oskarżenia czynu; uchylenie pkt 4 i 7-10 wyroku. Alternatywnie, na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k., o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi Rejonowemu w D. do ponownego rozpoznania.

Oskarżyciel posiłkowy w osobie M.K. zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w części, zarzucając mu obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k., wyrażającą się w braku wskazania w pkt 7 wyroku Sądu Rejonowego w D. terminu, w jakim oskarżony ma wykonać ciężący na nim obowiązek naprawienia szkody wobec pokrzywdzonej M.K. w kwocie 160.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia. Mając powyższe na uwadze, wniósł o uchylenie skarżonego wyroku we wskazanej części, względnie o zmianę skarżonego wyroku poprzez wskazanie dokładnego okresu, w jakim świadczenie

powinno zostać spełnione. Jednocześnie wniósł o zasądzenie od oskarżonego kosztów postępowania odwoławczego.

Prokurator Rejonowy zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego na niekorzyść oskarżonego, w części dotyczącej orzeczenia o winie, w zakresie pkt 5 i 6 sentencji wyroku. Zarzucił rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na uznaniu, że oskarżony T.S. nie dopuścił się popełnienia zarzucanego mu w pkt 5 aktu oskarżenia przestępstwa, który to błąd miał wpływ na treść wydanego orzeczenia, skutkując następnie uniewinnieniem wymienionego od popełnienia zarzucanego mu w pkt 5 aktu oskarżenia czynu, podczas gdy całościowa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznań pokrzywdzonego P.G., co zostało potwierdzone w toku przewodu sądowego, prowadzi do wniosku przeciwnego,
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na uznaniu, że oskarżony T.S. nie dopuścił się popełnienia zarzucanego mu w pkt 7 aktu oskarżenia przestępstwa, który to błąd miał wpływ na treść wydanego orzeczenia, skutkując następnie uniewinnieniem wymienionego od popełnienia zarzucanego mu w pkt 7 aktu oskarżenia czynu, podczas gdy całościowa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznań pokrzywdzonej D.K., co zostało potwierdzone w toku przewodu sądowego, prowadzi do wniosku przeciwnego.

Z uwagi na powyższe, oskarżyciel publiczny wniósł o uchylenie wyroku w części określonej w pkt 5 i 6 sentencji wyroku i przekazanie sprawy we wskazanym wyżej zakresie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w K. po rozpoznaniu apelacji złożonych w sprawie od wyroku Sądu Rejonowego w D. w sprawie sygn. Akt II K (...), wyrokiem z dnia 29 stycznia 2019 r. w sprawie o sygn. akt VII Ka (...):

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
 - a) uznał oskarżonego T.S. za winnego tego, że działając w ramach ciągu przestępstw, w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynów w związku z art. 4 § 1 k.k. i czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu w rozumieniu art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w chwili

popęłnienia czynów w związku z art. 4 § 1 k.k., w ten sposób, że:

- w okresie od października 2009 roku do 20 stycznia 2010 roku, w D., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadzając Z. i E.Ł. w błąd co do zamiaru i możliwości zapewnienia im, w miejsce dotychczas zajmowanego lokalu przy ul. L. w D., innego, mniejszego mieszkania, zawarł z nimi w dniu 17.12.2009 roku przedwstępną umowę sprzedaży mieszkania przy ul. L. w D. (rep. A nr (...)), a następnie uzyskał od nich pełnomocnictwo, na podstawie którego w dniu 30.12.2009 roku zawarł umowę ustanowienia odrębnej własności w/w lokalu mieszkalnego oraz przeniesienia własności (rep. A (...)), a w dniu 20.01.2010 roku zawarł umowę sprzedaży (rep. A nr (...)), na podstawie której w/w mieszkanie sprzedał samemu sobie, przez co doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Z. i E.Ł. w wysokości 75.000 zł, co stanowiło przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynów w związku z art. 4 § 1 k.k.,
- w okresie od października 2009 roku do 20 stycznia 2010 roku, w D., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadzając M.K. w błąd co do zamiaru i możliwości zapewnienia jej i jej córce D.K. w miejsce dotychczas zajmowanego lokalu przy ul. L. w D., dwóch mieszkań, z których jedno miało znajdować się przy ul. A. w D., zawarł z nią w dniu 27.11.2009 roku przedwstępną umowę sprzedaży mieszkania przy ul. L. w D. (rep. A nr (...)), a następnie uzyskał od niej pełnomocnictwo, na podstawie którego w dniu 29.12.2009 roku zawarł umowę ustanowienia odrębnej własności w/w lokalu mieszkalnego oraz przeniesienia własności (rep. A (...)), a w dniu 20.01.2010 roku zawarł umowę sprzedaży (rep. A nr (...)), na podstawie której w/w mieszkanie sprzedał samemu sobie, przez co doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem M.K. w wysokości 80.000 zł, co stanowiło przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynów w związku z art. 4 § 1 k.k.,
- w okresie od stycznia 2010 roku do 23 marca 2010 roku, w D., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadzając H.B. w błąd co do zamiaru i możliwości zapewnienia jej, w miejsce dotychczas zajmowanego lokalu przy ul. L. w D., innego, mniejszego mieszkania wraz z dopłatą w kwocie 75000 zł,

doprowadził do zawarcia w dniu 23.03.2010 roku umowy sprzedaży mieszkania (rep. A nr (...)), na podstawie której w/w mieszkanie pokrzywdzona sprzedała Ł.K., przez co doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem H.B. w wysokości 61.335,28 zł, co stanowiło przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynów w związku z art. 4 § 1 k.k.

i za to, na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynów w związku z art. 4 § 1 k.k., wymierzył mu jedną karę 2 lat pozbawienia wolności;

b) uznał oskarżonego za winnego tego, że w okresie od października 2013 roku do 24 stycznia 2014 roku, w D., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu w rozumieniu art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w dacie czynu wprowadzając K.B. w błąd co do zamiaru i możliwości zapewnienia jej, w miejsce dotychczas zajmowanego lokalu przy ul. L. w D., mieszkania przy ul. K. wraz z dopłatą w kwocie 20000 zł, zawarł z nią w dniu 31.10.2013 roku przedwstępną umowę sprzedaży mieszkania przy ul. L. w D. (rep. A nr (...)), a następnie uzyskał od niej pełnomocnictwo, na podstawie którego w dniu 24.01.2014 roku zawarł umowę ustanowienia odrębnej własności w/w lokalu mieszkalnego oraz przeniesienia własności (rep. A (...)) i w tym samym dniu zawarł umowę sprzedaży (rep. A nr (...)), na podstawie której mieszkanie to sprzedał samemu sobie, przez co doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem K.B. w wysokości 155.000 zł, co stanowiło przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to, na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynu w związku z art. 4 § 1 k.k., skazał go na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

c) uniewinnił oskarżonego od przypisanego mu w punkcie 2 zaskarżonego wyroku przestępstwa na szkodę Z.P., stanowiącego występki z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 304 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., a kosztami procesu w tej części obciążył Skarb Państwa;

2. uchylił rozstrzygnięcia z punktów 4, 7 i 8 zaskarżonego wyroku;

3. uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 5 dotyczącym uniewinnienia oskarżonego

od popełnienia przestępstwa na szkodę P.G. tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 304 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w D. ;

4. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

W punkcie 5, na mocy art. 91 § 2 k.k., Sąd Okręgowy wymierzył oskarżonemu w miejsce orzeczonych kar jednostkowych pozbawienia wolności karę łączną w wymiarze 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W punkcie 6, na mocy art. 46 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynów przypisanych wyżej w punkcie 1 a, w związku z art. 4 § 1 k.k., zasądził od oskarżonego tytułem obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych:

- a) M.K. kwotę 80.000 zł,
- b) H.B. kwotę 1.335,28 zł,
- c) E.Ł. kwotę 75.000 zł.

W punkcie 7, na mocy art. 46 § 1 k.k., w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynu przypisanego wyżej w punkcie 1 b w związku z art. 4 § 1 k.k., zasądził od oskarżonego tytułem obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonej K.B. kwotę 145.000 oraz zadośćuczynienie w kwocie 5.000 zł.

Zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata K.G. kwotę 1446,48 zł. tytułem wynagrodzenia za zastępstwo procesowe z urzędu oskarżycielek posiłkowych E.Ł. i H.B. oraz na rzecz adwokata W.C. kwotę 723,24 zł tytułem wynagrodzenia za zastępstwo procesowe z urzędu oskarżycielki posiłkowej K.B. - w postępowaniu odwoławczym (pkt. 8 wyroku). Od oskarżonego zasądził na rzecz Skarbu Państwa opłatę za obie instancje w kwocie 400 zł oraz wydatki za postępowanie odwoławcze w kwocie 3254,60 zł (pkt. 9 wyroku).

Wyrok Sądu odwoławczego zaskarżył w zakresie punktu 1 a i b, 5, 6 a, b ,c, 7, 8 i 9 w trybie kasacji obrońca T.S., formułując następujące zarzuty:

- rażącego naruszenia prawa mającego istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie naruszenia normy art. 4, 167, 366 § 1, 410 i art. 392 § 1 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 i art. 7 k.p.k. przez nieprzeprowadzenie przed sądem meriti dowodów z zeznań świadka M.K., który był słuchany w postępowaniu przygotowawczym, a co

do którego obrona wnioskowała, aby go przesłuchać na rozprawie, bowiem świadek ten, był bezpośrednim świadkiem rozmów oskarżonego z pokrzywdzoną M.K. i jej córką D. i ustaleń między nimi, na okoliczność faktu, iż w/w świadek miał się zamienić mieszkaniem z pokrzywdzoną M.K., a jej córka D.K., miała otrzymać tylko pomoc przy zawarciu umowy najmu, co spowodowało, iż przesłuchanie tego świadka było niezbędne, aby ustalić prawdę, a zaniechanie tego wyrządziło szkodę prawu do obrony i miało wpływ na treść wyroku, bowiem doprowadziło do niesłusznego skazania oskarżonego,

- rażącego naruszenia prawa mającego istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie naruszenia normy art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 427 § 3 k.p.k. w zw. z 170 k.p.k. przez niedopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego w zakresie wyceny, nieruchomości na okoliczność ustalenia faktycznej wartości rynkowej praw własności, udziałów w tych prawach oraz wartości praw najmu lokali tj. uzasadnionych wniosków dowodowych oraz ich oddalenie bez konkretnego uzasadnienia, co miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, bowiem Sąd orzekł na rzecz pokrzywdzonych kwoty, które nie zostały ustalone przy udziale i wiedzy biegłego posiadającego wiadomości specjalne w tym zakresie, a oparte jedynie na subiektywnej ocenie Sądu, w sytuacji, gdy stwierdzenie kluczowych dla oskarżonego okoliczności wymagało wiadomości specjalnych,

- rażącego naruszenia prawa, mającego istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie naruszenia normy art. 427 § 3 k.p.k. w zw. z art. 453 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 4 i 410 k.p.k. poprzez pominięcie prywatnej opinii z badania wariografem oskarżonego T.S. przez biegłego E.L., stwierdzającej kategorycznie, iż oskarżony nie miał zamiaru popełnić zarzucanych mu czynów z art. 286 k.k., co do której Sąd się nie wypowiedział i nie wyraził swojego stanowiska, o takim dokumencie, co skutkowało brakiem rozważenia całości materiału dowodowego, znajdującego się w aktach sprawy,

- rażącego naruszenia prawa, mającego istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie naruszenia zasady bezstronności organu procesowego art. 4 k.p.k., zasady *in dubio pro reo* (art. 5 § 2 k.p.k.) jak również zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego (art. 7 k.p.k.) w zw.

z art. 433 § 1 k.p.k. przez przyjęcie sprawstwa oskarżonego i uznaniu go winnym czynów z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 k.k. w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynu w zw. z art. 4 § 1 k.k.,

- rażącego naruszenia prawa mającego istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie przepisu prawa karnego materialnego, a to art. 46 § 1 k.k. poprzez pominięcie przez Sąd, że obowiązek naprawienia szkody, mimo, iż ma charakter penalny, to nie oznacza, że orzeczenie, w tym zakresie może zapaść w oderwaniu od realnie poniesionej przez pokrzywdzonych szkody,

- rażącą surowość orzeczonej w punkcie 5 wyroku kary łącznej 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności w sytuacji, gdy przy zastosowaniu wadliwych kryteriów jej wymiaru, bez należytego uwzględnienia osobowości i zachowania się sprawcy, co spowodowało, że kara orzeczona oskarżonemu jest nieadekwatna zarówno co do stopnia społecznej szkodliwości jak i winy, a wystarczająca dla osiągnięcia celów kary, byłaby kara 1 roku pozbawienia wolności, z warunkowym jej zawieszeniem na okres próby 2 lat

Skarżący wniósł przy tym o uchylenie pkt I a i b, 5, 6 a,b,c,7,8,9 wyroku Sądu Okręgowego w K. oraz wyroku Sądu Rejonowego w D. jako Sądu pierwszej instancji oraz zasądzenie kosztów obrony według norm przepisanych, ewentualnie, przy uznaniu oczywistej niesłuszności skazania – o uniewinnienie oskarżonego. Ponadto, na podstawie art. 532 § 1 k.p.k., wniósł o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia do czasu rozstrzygnięcia sprawy.

W odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego, Prokurator Rejonowy wniósł o jej oddalenie ze względu na bezzasadność stawianych zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, pozwalającym wzruszyć prawomocne orzeczenie tylko w wyjątkowych, wskazanych w przepisach okolicznościach. Chodzi o takie naruszenia prawa procesowego lub materialnego, które noszą znamiona bezwzględnych przyczyn odwoławczych bądź mają charakter rażący i mogły mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.). W niniejszej sprawie nie wystąpiły przesłanki wymienione w art. 439 § 1 k.p.k., a podniesiona przez autora kasacji argumentacja nie wskazuje na wystąpienie okoliczności, uzasadniających wydanie wyroku kasatoryjnego.

Fakt nieprzesłuchania na rozprawie świadka M.K. nie ma charakteru bezwzględnej przyczyny odwoławczej, a dotyczy postępowania przed Sądem *meriti*. Ponieważ nie był podnoszony w żadnej z apelacji, nie stanowił elementu rozważań Sądu odwoławczego. Nie może być tym samym przedmiotem skargi kasacyjnej, albowiem „zarzut rażącego naruszenia prawa procesowego powinien odnosić się do uchybień sądu odwoławczego popełnionych w związku z rozpoznaniem apelacji.” (D. Świecki, Komentarz aktualizowany do art. 523 k.p.k. pkt 14). Warto jednak w tym miejscu zaznaczyć, iż Sąd Rejonowy planował przesłuchać świadka M.K. i kilkakrotnie wzywał go na terminy rozprawy. Niestety, organom nie udało się skutecznie doręczyć wezwania, z uwagi na trudności z ustaleniem aktualnego miejsca pobytu świadka. Wyłącznie z tego względu jego zeznania, złożone na etapie postępowania przygotowawczego, zostały odczytane na rozprawie w dniu 27 grudnia 2017 r.

Zarzut niedopuszczenia dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego w zakresie wyceny nieruchomości stanowi dokładne powtórzenie zarzutu z apelacji wniesionej przez obrońcę T.S., adw. Z.Ż. i był już przedmiotem rozważań Sądu Odwoławczego (str. 18 - 19 uzasadnienia). Sąd *ad quem* wskazał w nich na przyczyny, dla których uznał przeprowadzenie wnioskowanego przez obronę dowodu za zbędne. Rozważania te nie mogą być uznane za rażąco naruszające prawo. Jak wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy, postępowanie kasacyjne nie może stanowić powtórzenia postępowania apelacyjnego i nie jest swego rodzaju trzecią instancją odwoławczą, mającą służyć kolejnemu weryfikowaniu poprawności zapadłych orzeczeń w sądach pierwszej i drugiej instancji (tak mi.in. post SN z dn. 5.07.2018, sygn. akt V KK 174/18). Brak zatem podstaw do uwzględnienia tak sformułowanego zarzutu; odwołać się w tym zakresie należy do prawidłowego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego.

W kwestii niewypowiedzenia się przez Sąd Okręgowy co do dopuszczonego w postępowaniu odwoławczym dowodu z prywatnej opinii z badania wariografem skazanego T.S., autor kasacji słusznie zauważa błąd po stronie Sądu. Niemniej, aby niedociągnięcie to mogło wzruszyć orzeczenie Sądu II instancji, musiałoby mieć charakter rażący oraz choćby potencjalnie wywierać wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Biorąc pod uwagę szczególny, kontrowersyjny charakter

badania poligraficznego, trzeba uznać, że jego rezultat nie może mieć znaczącego wpływu na rozstrzygnięcie w przedmiocie winy oskarżonego. „Wariograf (poligraf) to urządzenie, które rejestruje zmiany fizjologiczne w organizmie człowieka, występujące wraz ze zmianami emocjonalnymi wywołanymi przez zadawane w trakcie badania tzw. pytania krytyczne, a także przez okazanie badanemu różnych przedmiotów, fotografii itd. Zmiany fizjologiczne, o których mowa, to zmiany oddychania, elektrycznego przewodnictwa skóry oraz zmiany ciśnienia krwi i częstotliwości pulsu. Ekspertyza wariograficzna (poligraficzna) służy ujawnieniu i zabezpieczeniu emocjonalnych śladów określonych zdarzeń w psychice badanego, a więc ustaleniu istnienia u niego wiedzy (bądź stwierdzenie jej nieistnienia) o realiach danego zdarzenia. Podkreśla się przy tym, że badanie przy użyciu wariografu nie powinno być podstawą do wyciągania wprost na jego podstawie wniosków co do wiarygodności danej osoby, wariograf nie jest zatem mimo funkcjonowania w tej materii obiegowych, stereotypowych opinii probierzem prawdomówności czy wykrywaczem kłamstw. Wynik badania wariograficznego dowodzi tylko i wyłącznie tego, jakie były reakcje badanej osoby na zadawane jej pytania. Nie można go uznawać za dowód sprawstwa czy winy, i należy traktować z dużą dozą ostrożności. Podzielić należy, bez względu na ścisłość stosowanej terminologii, wyrażane wielokrotnie poglądy, że dowód z opinii biegłego przeprowadzającego badanie za pomocą wariografu jest dowodem o charakterze pomocniczym, pośrednim (używa się także określeń specyficznym lub uzupełniającym) i nie może zastępować samodzielnych dowodów. Podkreśla się również, że dowód ten ma największą wartość w początkowej fazie postępowania, a traci na znaczeniu z upływem czasu, a zwłaszcza w miarę zwiększania się ilości czynności procesowych z udziałem osoby badanej. Pamiętać przy tym trzeba, że istnieje obiektywna możliwość zakłócania przez osobę badaną własnych reakcji psychofizycznych, a więc swoiste oszukiwanie poligrafu.” (postanowienie SN z dnia 29.01.2015 r., sygn. akt I KZP 25/14). Z uwagi na powyższe, fakt nieodniesienia się w treści uzasadnienia przez Sąd Okręgowy do rezultatu badania poligraficznego z 2013 r. nie może stanowić skutecznej przesłanki kasacyjnej.

Podnosząc zarzut naruszenia przez organ procesowy zasady bezstronności, skarżący nie skonkretyzował, w czym dokładnie miałby przejawiać się ten brak

obiektywizmu, co uniemożliwiło kontrolę kasacyjną w tym zakresie (por. postanowienie SN z dnia 4 kwietnia 2018 r., sygn. akt V KK 62/18). Do naruszenia zasady *in dubio pro reo* nie mogło natomiast dojść z uwagi na fakt, iż żaden z orzekających w przedmiocie odpowiedzialności karnej T.S. Sądów nie powziął w sprawie niedających się usunąć wątpliwości. Fakt istnienia takich wątpliwości po stronie oskarżonego nie uzasadnia stawiania zarzutu uchybienia zasadzie domniemania niewinności (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 28.05.2018 r., sygn. akt II AKa 90/2018). Wreszcie, zdaniem Sądu Najwyższego niezasadne jest kwestionowanie stosowania przez Sąd *ad quem* zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, czego przejawem było przyjęcie sprawstwa oskarżonego i uznanie go winnym zarzucanych mu czynów z art. 286 § 1 k.k. Uważna lektura akt postępowania, w tym zeznań świadków oraz treści umów zawieranych przez skazanego w sposób oczywisty i niewątpliwy prowadzi do wniosku, że w chwili zawierania umów skazany nie miał możliwości realizacji zaciąganych zobowiązań i dobrze o tym wiedział. Ustalenia te, poczynione przez Sąd Rejonowy, a podtrzymane przez Sąd Okręgowy, pozostają pod ochroną art. 7 k.p.k.

Rozstrzygnięcie nakładające na skazanego obowiązek naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. nie zostało, wbrew twierdzeniom skarżącego, wydane w oderwaniu od realnie poniesionej przez pokrzywdzonych szkody. Wręcz przeciwnie, Sąd Odwoławczy właśnie po przeprowadzeniu wnikliwej analizy treści obowiązujących przepisów oraz okoliczności sprawy zmienił wysokość kwot, które skazany ma uiścić na rzecz pokrzywdzonych, i to w sposób zdecydowanie korzystny dla skazanego.

Wreszcie, odnosząc się do, w zasadzie niedopuszczalnego, zarzutu orzeczenia przez Sąd Okręgowy rażąco surowej kary, trzeba mieć na uwadze, że Sąd Odwoławczy obniżył ją o połowę – z 5 lat do 2,5 roku. Kary tej w żaden sposób nie można uznać za nieadekwatną do powagi czynu, popełnionego w zamiarze bezpośrednim, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i na szkodę pokrzywdzonych, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

